

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 189/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti... zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Cb 35/2010 (pôvodne pod sp. zn. 32 Rob 795/07), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo..., podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Cb 35/2010 **p o r u š e n é b o l o .**

2. ..., **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré **j e** Okresný súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť..., trovy právneho zastúpenia spolu v sume 283,62 € (slovom dvestoosemdesiattri eur a šesťdesiatdva centov) na účet jej advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, L. Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 189/2014-15 zo 7. mája 2014 sťažnosť... (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Cb 35/2010, prijal na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka doručila okresnému súdu 14. februára 2007 žalobu, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 21 983 Sk vydaním platobného rozkazu, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 32 Rob 795/07.

Sťažovateľka v záujme ochrany svojich práv podala 14. novembra 2013 sťažnosť na prietahy, ktorú predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 2141/2013 z 12. decembra 2013 vyhodnotila ako nedôvodnú.

Aj v priebehu ďalšieho konania okresný súd konal neefektívne a so zbytočnými prietahmi, keď ku dňu podania sťažnosti na ústavnom súde, t. j. do 28. januára 2014 nerozhodol.

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikáže okresnému súdu, aby v uvedenom konaní konal bez zbytočných prietáhov, prizná jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 500 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 283,62 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 2107/2014 z 20. júna 2014, v ktorom popísala priebeh konania v označenej veci so záverom, že súd konal bez zbytočných prietáhov a 27. mája 2014 vo veci aj rozhodol.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavom súde“) vo veci s'ťažnosti s'ťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti s'ťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú s'ťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. S'ťažovateľka sa svojou s'ťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ sa týka čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

a) Predmetom posudzovaného konania bola žaloba o zaplatenie sumy 21 983 Sk s príslušenstvom. Z obsahu vyjadrení sťažovateľky, okresného súdu a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by celková dĺžka tohto konania bola výrazne ovplyvnená právnou alebo skutkovou zložitou tejto veci.

b) Pri hodnotení ďalšieho kritéria – správanie sťažovateľky v predmetnom konaní – ústavný súd zistil, že sťažovateľka v konaní len využívala svoje procesné práva a prispôsobila sa rozhodovaniu súdov; preto možno konštatovať, že v jej správaní neboli zistené žiadne nedostatky, ktorých dôsledkom by pri efektívnom postupe okresného súdu v konaní mohlo byť podstatné spomalenie postupu konania v predmetnej veci.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu pri rozhodovaní predmetnej veci. Pri skúmaní uvedeného postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal nielen z priebehu predmetného konania popísaného vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu, ale najmä z celkovej dĺžky konania, ktoré trvalo od 14. februára 2007 do 27. mája 2014.

9. Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá viac ako sedem rokov a tri mesiace, preto nemožno túto dobu konania iba na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako ani vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že označené práva sťažovateľky porušené boli.

10. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, ale

tento súd už rozhodol (najmä ešte neprávoplatne), už nemohol prikázať tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov; preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel.

11. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

12. Sťažovateľka žiadala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 500 € od okresného súdu z dôvodov uvedených v jej sťažnosti (pocit neistoty).

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

13. Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v predmetnom konaní a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým predmet uvedeného konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „v hre“, právnu a skutkovú zložitost' predmetnej veci, správanie sťažovateľky, ale aj skutočnosť, že sťažovateľka sa v rámci predmetného konania odstránenia priedahov niekoľkokrát svojimi žiadosťami domáhala, považoval ústavný súd priznanie sumy 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľke, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, a to v žiadanej sume 283,62 € na jej účet v zmysle § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014